

Vitenskapskomiteen for mattrygghet
Norwegian Scientific Committee for Food Safety

Protokoll fra møte i Hovedkomiteen i VKM tirsdag 23 november 2004 kl. 13-17

Fra Hovedkomiteen:

Åshild Krogdahl (møteleder), Bjørn Næss, Erik Dybing, Ingolf Nes, Jan Alexander, Janneche Utne Skåre, Martinus Løvik, Wenche Farstad, Leif Sundheim, Lene Frost Andersen, Judith Narvhus, Gro-Ingunn Hemre (stedfortreder for Anne-Kathrine Haldorsen), Espen Rimstad (stedfortreder for Hilde Kruse)

Forfall

Øyvind Lie, Georg Kapperud, Hilde Kruse, Anne-Kathrine Haldorsen

Fra sekretariatet til VKM:

Anne Rustad Finstad, Bente Mangschou, Elin Thingnæs, Ingfrid Slaatto Næss, Knut Albert Solem, Marie Louise Wiborg, Tor Øystein Fotland, Siamak Yazdankhah, og Beate Furuto Folgerø (Ref.)

Forkortelser benyttet i protokollen:

- FG Faggruppe
- FG1: Faggruppen for Hygiene og smittestoffer
- FG2: Faggruppen for Plantehelse, plantevernmidler og rester av plantevernmidler
- FG3: Faggruppen for GMO
- FG4: Faggruppen for Tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk
- FG5: Faggruppen for Forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester i matkjeden
- FG6: Faggruppen for Fôr til terrestriske og akvatiske dyr
- FG7: Faggruppen for Ernæring (human), dietetiske produkter, ny mat og allergi
- FG8: Faggruppen for Dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern)
- HK Hovedkomité
- MT Mattilsynet
- VKM Vitenskapskomiteen for mattrygghet

Sak 1.231104 Konstituering av møtet (habilitet, oppfølgingssaker)

Det var ingen kommentarer til innkallingen. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile til noen av sakene på dagsordenen.

Oppfølging av saker i forrige møte:

Alle sakene fra forrige møte skulle følges opp på dagens møte bortsett fra:

Sak 2.230904 Helhetssyn på fisk. En gruppe sammensatt av HKs leder og nestleder, leder for FG5 og nestleder for FG7, har utarbeidet et mandat og sammensetning av ad hoc gruppe. Resultatet av gruppens arbeid har vært på elektronisk høring hos medlemmene av HK. En del men ikke alle kommentarene fra HK ble tatt til følge. Øyvind Lie, som hadde meldt forfall til møtet, ba om at hans innvendinger ble protokollført:

”Jeg mener fortsatt at FG6 må være med. De siste store matskandalene har hatt sin bakgrunn i fôret. Akvakultur er en vesentlig del av sjømatområdet i Norge, det har også de siste årene vært mye fokus på fôrets rolle knyttet til trygg oppdrettsfisk (også sunn for den del). Det er også opprettet en egen faggruppe (FG6) for å ivareta dette viktige området og jeg ser derfor ingen grunn til at denne ikke skal inngå i ad hoc gruppen. Prinsipielt mener jeg fortsatt at gruppen ikke skal ledes av FG5.”

Etter en kort diskusjon gikk HK inn for forslaget til mandat og sammensetning av komiteén (se vedlegg) med en presisering om at ekspertise i FG som ikke er representert i ad hoc gruppen, vil bli trukket inn ved behov.

Sak 4.230904 Inntak av brus/lettbrus. Bestilling fra Mattilsynet er ikke mottatt. Sekretariatet informerte om at Mattilsynet avventer kommentarer til teksten i bestillingen fra Sosial- og Helsedirektoratet.

Sak 6.230904 Supplering. Behov er meldt inn fra alle FG. Sekretariatet skriver utlysningstekst i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet.

Sak 8.230904 Utredningsoppdrag. Sekretariatet jobber med de tekniske sidene av sakene.

HK ble bedt om å gi innspill på formen på protokollen. Den var OK bortsett fra at nummereringen av sakene hadde falt ut.

Sak 2.231104 Bruk av triklosan i kosmetiske produkter

Jan Alexander (FG4) presenterte de toksikologiske og økotoksikologiske vurderingene mens Espen Rimstad (FG1) presenterte rapporten om resistens. Det gjenstår nå å skrive sammen de tre delvurderingene til en samlet risikovurdering. De tre delene har noe forskjellig utforming og overlapper noe. Dette medfører behov for formulere og redigere om enkelte avsnitt.

Medlemmer i HK ga følgende innspill til denne saken:

Denne saken viser at det er behov for utforming av en mal for risikovurderinger, som blant annet gir retningslinjer vedrørende språk, eventuell bruk og utforming av referanselister, om forskningsbehov skal tas med, etc.

Risikovurderinger skal kun besvare spørsmålene fra MT, ikke ta opp andre spørsmål, og risikovurderinger skal ikke inneholde konklusjoner om behov – kun om helsefaren.

Vedtak:

Det nedsettes en arbeidsgruppe bestående av lederne for FG1 og FG4, samt medlemmet fra FG2 som har utarbeidet den økotoksikologiske vurderingen. Arbeidet ledes av hovedkomiteens ledelse. Denne gruppen lager forslag til en samlet risikovurdering som vedtas etter en elektronisk høringsrunde i hovedkomiteen.

Sekretariatet fremmer forslag til mal for risikovurderinger

Sak 3.231104 Risikovurdering av ingredienser i energidrikker

Martinus Løvik (FG7) presenterte den ferdig sammenstilte risikovurderingen, med supplering fra Jan Alexander (FG4).

Vedtak:

Hovedkomiteen gir sin tilslutning til risikovurderingen som er fremlagt av Faggruppene 4 og 7.

Ledere for FG 4 og 7 vurderer om det er behov for enkelte språklige omformuleringer, og tilføyelser i samsvar med innspill fra HK, før risikovurderingen oversendes Mattilsynet.

Sak 4.231104 Oversikt over norske kostholds- og forbruksdata

Lene Frost Andersen la frem en oversikt over norske kostholds- og forbruksdata. Det ble presisert at Sosial- og helsedirektoratet har ansvaret for at kostholdsundersøkelser blir gjennomført. Det foreligger nå planer om å gjennomføre en ny NORKOST i 2007, muligens med ny metodologi for datainnsamling.

Medlemmer av HK ga følgende innspill til denne saken:

På noen områder er norske kostholdsdata svært gode sammenlignet med andre lands data, f. eks. når det gjelder fisk og vilt. Manglene er imidlertid vesentlige når det gjelder

Stoff-databaser; Undersøkelsene man har i dag er lite dynamiske for å ta opp nye matvarer, lite fleksibelt teknisk sett

Presisjonsnivået i kostholdsundersøkelse basert på frekvensskjema er lavt

VKM bør være en pådriver når det gjelder utforming av nasjonale strategier for å ivareta dette viktige arbeidet.

Sak 5. 231104 Orientering om arbeidet i faggruppene

FG1: Et møte siden sist. Ny sak er smittefare for rabies knyttet til import av kattunger og hundevalper.

FG2: To hovedtemaer: 1) mørk ringråte i poteter importert fra Egypt. Planteforsk har levert en utredning som skal behandles på neste møte i FG. 2) Arbeider med avvikling av rådet for plantevernmidler.

FG3: De fleste sakene i 2004 er oppfølgingssaker fra SNT. 3 saker, Mais: har vært behandlet flere ganger, men mangler fortsatt tilstrekkelig dokumentasjon, venter på denne. Bomull - avvist fordi den ligger utenfor VKMs mandat. Raps ikke ferdigbehandlet. Har måttet trekke på kompetanse fra Planteforsk, da FG ikke har tilstrekkelig kompetanse på planteområdet.

FG4: Sakene som gruppen har til behandling ble gjennomgått i korte trekk (se saksdokument).

FG5: Har endel større og mindre saker under arbeid. Flere på PBDE, generelt dårlig datagrunnlag. Offentlig interesse rundt saken gjorde at man likevel har gjort en vurdering. PBDE i oppdrettsfisk, lave verdier. Har en ad hoc gruppe som utreder om det er mulig å gjøre en fullstendig risikovurderinger av PBDE generelt. Har ikke fått spørsmål om medisiner eller naturlige toksiner.

FG6: Har bare hatt et møte, har ingen saker per i dag.

FG7: Har hatt mange saker hittil. Ad hoc gruppen for dietetiske næringsmidler har behandlet 9 produkter. Faggruppen har månedlige møter.

FG8: Har brukt tid på å oppdatere seg på dyrevernensiden, har deltatt på et seminar om dyrevernloven i regi av MT. Har vært på tur til Bergen, to formål, studiebesøk på et oppdrettsanlegg, og foredrag av lederen for EFSA's tilsvarende fagpanel. Er dessuten invitert på flere andre seminarer og møter. 4 saker: villtorsk i oppdrett, utredning har vært bestilt hos Havforskningsinstituttet, skal ferdigbehandles av gruppen på neste møte. Saken om virvelløse dyrs evne til å sanse og oppleve smerte har fått mye medieoppmerksomhet. Finnes lite vitenskaplige data for endel av disse dyrene. Alle bestillingene er satt ut på oppdrag hos relevante miljøer og samtlige saker inngår i mattilsynets arbeid med ny dyrevernlov.

Sak 6.231104 Satsningsbehov

Faggruppelederne ga korte statusrapporter vedrørende diskusjoner om satsingsbehov i forbindelse med presentasjonene av aktivitetene i gruppene. Faggruppene er ikke kommet like langt når det gjelder formulering av satsingsbehov. Innspill og konklusjoner vil bli samlet av sekretariatet og presentert på et senere møte.

Sak 7. 231104 Utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy

Erik Dybing ga en presentasjon med tittel "Utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy".

Medlemmer i HK ga følgende innspill til denne saken:

Det er ønskelig med et heldagskurs på deterministiske og probabilistiske metoder som legges opp som en workshop der deltakere kan ha med sine egne data etc.

Det ble foreslått å opprette en ad hoc-gruppe som kan lage et dokument som viser behovene for modellering som verktøy i de ulike FG.

Dette dokumentet kan senere spilles inn til NFR for å motivere rådet til å finansiere forskning på utvikling av eksponeringsmodellverktøy til bruk i risikovurderinger

Vedtak:

Lederne for FG6 og FG7 utarbeider et mandat for en ad hoc gruppe som skal lage et dokument som viser behovene for modellering som verktøy i de ulike FG

Sak 8.231104 Behandling av risikovurderinger som er utført/er under arbeid i andre organer

Åshild Krogdahl la frem saken.

Vedtak:

Prinsippene presentert i notatet fra sekretariatet (04/014-1) blir retningsgivende for VKMs behandling av risikovurderinger utført av andre organer.

Sak 9. 231104 Vitenskaplig publisering av risikovurderinger

Sekretariatet la frem saken.

Medlemmer i HK ga følgende innspill til denne saken:

Medforfatterskap må avklares. VKMs deltagelse må synliggjøres.

Når risikovurderinger helt eller delvis er basert på utredninger gjort på oppdrag av en FoU-institusjon må det skrives en kontrakt som tar hensyn til spørsmål angående publisering, herunder medforfatterskap og eierrettigheter til arbeidet.

Et annet spørsmål som ble tatt opp i denne diskusjonen, var hvordan det skal synliggjøres at en risikovurdering helt eller delvis er basert på utredninger gjort på oppdrag av en FoU-institusjon. Det ble foreslått at man kan følge EFSA's prinsipp om at FG gir en "opinion". Det ble ikke konkludert på dette punktet.

Vedtak:

Risikovurderinger fra VKM kan publiseres i vitenskaplige tidsskrifter under følgende forutsetninger:

- Arbeidet med publiseringen skal ikke forsinke faggruppens og sekretariatets arbeid med risikovurderingen fram mot levering til MT.
- Det må lages egne retningslinjer for medforfatterskap
- VKMs deltagelse må synliggjøres.
- Bidrag fra eksterne parter skal synliggjøres ut fra hva man har nedfelt i kontrakt med parten

Sak 10. 231104 Kurs i risikoanalyse

Sekretariatet la frem denne saken og minnet om at programmet er tiltenkt hele VKM, sekretariatet og personer fra forvaltningen. Det er derfor behov for en grunnleggende del (Del 1) og en for de mer interessert og mer skolerte (Del 2).

Medlemmer av HK ga følgende innspill til denne saken:

- Det er ønskelig å få mer fokus på toksikologi inn i programmet
- Alle foredragsholderne i den avanserte delen bør være internasjonale

Vedtak:

Sekretariatet endrer programmet i henhold til innspillene, og sender ut et nytt forslag til program og til datoer for gjennomføring.

Medlemmene av HK bes gi innspill på foredragsholdere til sekretariatet innen 10. januar

Sak 11. 231104 Samhandling komité-sekretariat

Bjørn Næss la frem saken. Han presiserte spesielt behovet for god kommunikasjon mellom alle parter, både sekretariat, VKM og Mattilsynet.

- Det ble stilt et spørsmål om behovet for populærversjon av risikovurderingen. Dette ble besvart av sekretariatet med at VKMs krav til åpenhet krever at vi publiserer versjoner av risikovurderinger som kan leses og forstås av allmennheten.
- Det kom et konkret innspill til dokumentet, nemlig at det er ønskelig at elektronisk oversendelse av dokumenter inneholder informasjon om antall sider på dokumentene.
- For øvrig var det liten tid til omfattende diskusjon om denne saken.

Sak 12. 231104 Godtgjøring for medlemmer av VKM

Denne saken overføres til neste møte pga mangel på tid.

Sak 13. 231104 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Vedlegg

- Helhetsvurdering av fisk og sjømat, mandat for ad hoc gruppe. Dokumentnr. 04/506-6
- Oversikt over norske kostholds- og forbruksdata. Illustrasjoner til foredrag av Lene Frost Andersen
- Utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy. Illustrasjoner til innlegg av Erik Dybing